

Vesterø Sønderland (skov nr. 14)

Beskrivelse

Generelt

Samlebetegnelse for arealer Vester Nyland, Stokken, Sønder Nyland beliggende sydøst for Vesterø Havn.

Åbne kystarealer uden egentlig produktionsskov, men med meget store natur- og friluftsmæssige værdier

Skovarealer		Naturarealer m.v.		Andre arealer	
Andet nåletræ	2,9	Hede	145,1	Vej	1,8
		Søer m.v.	4,7	Andet	0,3
		Klit	11,3		
		Strandbred	54,0		
		Mose	4,9		
		Strandeng m.v.	119,8		
		Krat	4,6		
I alt	2,9		344,4		2,1
					349,5

Geologi og jordbund

Stokken er en såkaldt *barriere-ø*, hvis oprindelse kun strækker sig ca. 60 år tilbage. Stokken er muligvis den største barriere-ø i de indre danske farvande. Barriere-øer opstår, hvor der er lavvandet fjernt fra kystlinien, og bølgerne aflejrer sandede rygformer et stykke væk fra kysten. Stokken bevæger sig ind mod land, fordi sand skylles rundt om og blæses henover til lagunen mellem Stokke og ”fastlandet”. En tilsvarende historie gælder Vester Nyland på nordvestkysten. Der er en ældre barriere-øer i dag helt er smeltet sammen med ”fastlandet”. Kirkefloden, der er lagunen, der lå bag Vester Nyland, har tidligere haft forbindelse med havet, men fremstår i dag som en brakvandssø der kun lejlighedsvist får tilført saltvand ved større overskyl.

Sønder Nyland på sydkysten er derimod en *holm*. Holme er akkumulationsformer, der hovedsageligt dannes ved tilgroning og landhævning mere end ved pålejring af sand. Vegetationen langs holmens kanter fanger opslemmet sediment, når havet til tider oversvømmer holmen. Holmens tilvækst sker derfor hovedsageligt langs kanterne og i mindre grad i højden, hvilket giver holmen et karakteristisk muslingeskals-udseende set fra luften.

Skoven

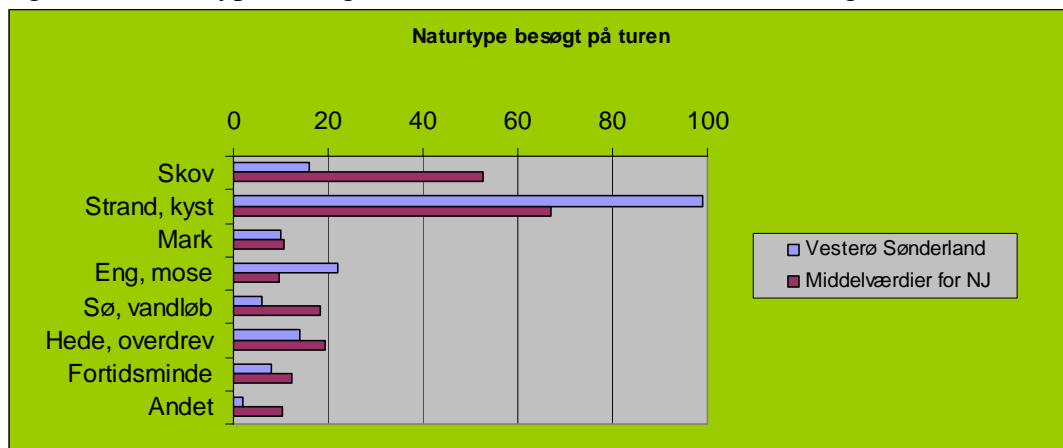
Skov findes på arealerne som spredte holme. De tjener som landskabselementer og læ mulighed for det græssende Galloway kvæg.

Friluftsliv

De ca. 15.000 årlige besøg ved Vesterø Sønderland er hovedsageligt rettet mod Stokken som rummer nogle af øens fineste badestrande. Området er meget besøgt af både fastboende, sommerhusejere og turister.

I forbindelse med stranden er der anlagt en p-plads for enden af Strandvejen. Her er publikumspresset med biler og busser så stort, at en der fra lokalbefolkningens side er ønsket en udvidelse af P-pladsen.

Figur over naturtyper besøgt ved Vesterø Sønderland i forhold til gennemsnit.

Ud over ovenfor nævnte p-udvidelse, er der efterspørgsel efter en overnatningsplads med bål og toilet forhold.

Der er en sti i områdets vestlige del. I forbindelse med Fannemandens kanal er der i sommertiden en pontonflåde til rådighed så gående kan komme tørskoet over kanalen.

Natur

Vester Nyland.

Den tidligere ø, Vester Nyland (ca. 270 ha.), er marin forlandsdannelse bestående af mere eller mindre parallelt forløbende strandvolde med mellemliggende lavninger. Området er under stadig opbygning med pålejninger af nye strandvolde. De yngste områder

tilføres kalkholdige materialer af havet, mens der på ældre dele opbygges tørvelag, der virker forsurende. På eksponerede dele er dannet lave klitter. Strandvoldenes vegetation består af dværgbuskhede domineret af Revling samt i mindre grad Hedelyng og artsfattig græs- og urtevegetation. Under dette vegetationsdække

optræder især på lysåbne steder rigeligt med mosser og laver. Vester Nyland er som helhed stort set uden træer. Beskyttede dele af de mod nord og syd voksende krumoddesystemer rummer udbredte strandenge med strandrørskove og den fladvandede lagune, Kirkeflod. Landværts optræder vældområder, hvor der på græssede dele udvikles knoldstruktur som følge af tramp. Disse vældområder rummer typisk strandengs- og rigkærsvegetation, der især på græssede steder er artsrig.

Vester Nyland er henført til kategori I på grund af 20 biotopstypiske arter.

Sjældnere planter: Stilket Kilebæger, Børste-Kogleaks, Sølv-Mælde, Smalbladet Pindsvineknop, Tæppegræs.

Stokken.

Det lange, 65 ha. store rev, Stokken, er opbygget af sand, der ved materialevandring fra nordsiden af Læsø er pålejret og består således af marine aflejringer.

Sjældnere planter: Stilket Kilebæger.

Sjældne fugle: Ynglende dværgterne.

Sønder Nyland.

Den 31 ha. store ø, Sønder Nyland, rummer strand og strandeng. Jordbunden opbygges af marine aflejringer.

Sjældnere planter: Stilket Kilebæger.

Sjældne fugle: Ynglende brushane.

Alle landfaste arealer er hegnede og afgræsses med distriktets Galloway.

Gældende udpegninger

Regionplanlægning

Udpegninger i Nordjyllands Amts regionplan (2005):

Regionalt naturområde. Særligt værdifuldt landskab. Økologiske forbindelser og beskyttet natur.

Geologisk beskyttelsesområde og geologisk interesseområde.

Internationale beskyttelsesområder

Ramsarområde, EU fuglebeskyttelsesområde Nr. 10 samt EU habitatområde nr. 9 "Strandenge på Læsø og havet syd herfor".

Natura 2000 kode: DK00FX010.

Ca. 342 ha ligger i Natura2000 område nr. 9 (Strandengene på Læsø og havet syd herfor), der består af fuglebeskyttelsesområde nr. 10 og habitatområde nr. 9. Fuglebeskyttelsesområde nr. 10 er desuden Ramsarområde nr. 10.

Udpegningsgrundlaget for habitatområdet i denne del er især 1330 strandeng, 2130 gråklit, 4010 våd hede, 4030 tør hede, 6230 artsrigt surt overdrev. Den våde hede med klokkelyng udgør i hele habitatområdet ikke mindre end 18,3 % af arealet i danske habitatområder i den kontinentale biogeografiske region. Spættet Sæl forekommer også.

Af udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet kan der i denne del forekommen ynglende Dværgterne, Havterne og Klyde, samt raste Klyde, Almindelig Ryle og Lille Kobbersneppe. Brushane blev fundet ynglende i 2007 på Sønder Nyland, men er pt. ikke på udpegningsgrundlaget, men omfattet af engfuglehandlingsplanen.

Fredninger og vildtreservater

OFN-kendelse af 10. november 1966. Reg. 60900.

Vesterø Sønderland indeholder arealer i 3 fredninger.

Arealerne inden for fredningen "Kyststrækning syd for Vesterø" er fredet ved Kulturministeriel Erhvervelse 1961-62. Arealet er ca. 122 ha. Fredningens formål er at sikre almenhedens mulighed for ophold og færdsel. De øvrige arealer i fredningen er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 20. november 1966 og har ud over de rekreative formål også til formål at sikre det landskabelige helhedsindtryk.

En anden mindre del af Vesterø Sønderland - "Nyland" er fredet ved Kulturministeriel Erhvervelse af 23. maj 1962. Arealet er ca. 16 ha. Fredningens formål er dels at sikre almenhedens mulighed for ophold og færdsel og at sikre det landskabelige helhedsindtryk.

Tilstanden på fredningstidspunktet søges bevaret. Arealet må ikke bebygges og beplantes. Der må ikke græsse tyre og vilde kvier i klitten.

Den sidste del af Vesterø Sønderland - "Sønder-Nyland" er fredet ved Kulturministeriel Erhvervelse af 23. maj 1972. Arealet er ca. 31 ha. Fredningens formål er at sikre almenhedens mulighed for ophold og færdsel.

Jagt

Med baggrund i særlige ø-forhold er jagten udlejet på 331 ha af arealerne til Læsø Jagtforening - især med henblik på at tilbyde jagtmulighed for den del af øens jægere der ikke er jordbesiddere.

Fiskeri

Der er intet fiskeri på landarealerne, men der foregår en del fiskeri fra kysten.

Målsætninger

Friluftsliv

P-plads renoveres til også at kunne tage busstrafik. I samarbejde med Læsø kommune etableres en vandrerute fra området til Vesterby, denne vandrerute placeres oppe på det lille dige, for på den måde at give den bedste oplevelse af området.

Det skal vurderes om der i området skal placeres shelter og grill-pladser.

Natur

Hele området holdes lysåbent med evt. bekæmpelse af træopvækst. Dette er specielt aktuelt m.h.t. birk og fyr, der i stor udstrækning selvsås primært på de landfaste arealer. Stokken bør overlades til naturens kræfter, som hvert år udsætter arealerne for en voldsom dynamik. Der bør holdes øje med udviklingen af rynket rose i hele området.

Landskabsplan

Åbent kystområde

Køb og salg

For at sikre en ensartet pleje bør de private enklaver og mellemliggende lodder erhverves hvis de bliver tilbudt.

Plan og konsekvenser

Friluftsliv

SNS Vendsyssel vil arbejde for at der bl.a. gennemføres følgende i planperioden:

- Opsætning af grill/bålplads.
- Udvidelse af p-plads.
- Etablering af vandrerute.

Natur

Hele området underlagt detaljeret naturplejeplan. Rynket rose monitoreret og evt. bekæmpet. Den åbne natur bibeholdt og evt. reableret i den østlige del.

Landskab

Se naturafsnittet.